

Farklı coğrafi kökenlere sahip fasulye (Phaseolus vulgaris) koleksiyonu - IPGR - Sadovo'daki yeni bilimsel bir çalışmanın konusu

Автор(и): ас. Вълко Нешев, ИРГР "К. Малков" – гр. Садово, Селскостопанска академия

Дата: 11.06.2024 Брой: 6/2024

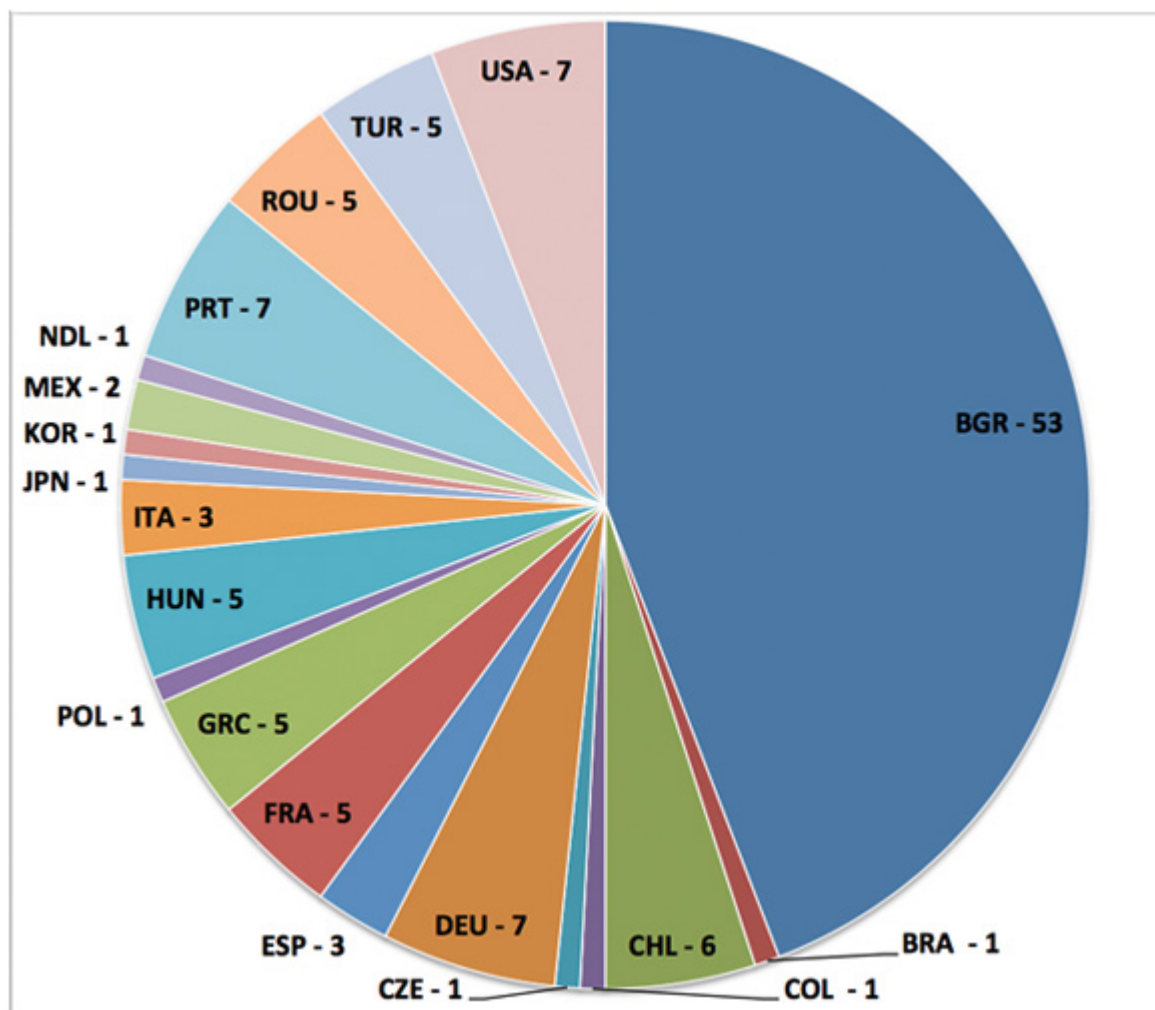

Fasulye, yüksek biyolojik ve ekonomik nitelikleri nedeniyle nüfusun beslenmesinde önemli bir paya sahip geleneksel bir baklagil bitkisidir.

Fasulye, münavebe sistemlerinde aktif olarak yer alır, toprağı azotla zenginleştirir ve tüm tarla bitkileri için mükemmel bir ön bitki görevi görür.

Fasulye, Asya ve Amerika'nın tropikal bölgelerinden köken almıştır, ancak günümüzde Avrupa'da yaygın olarak dağılmıştır.

Nisan ayında, IPGR-Sadovo deneme tarlasında, çeşitli coğrafi kökenlere sahip 120 fasulye örneğinden oluşan bir koleksiyonun biyolojik, morfolojik ve ekonomik özelliklerini incelemek amacıyla karşılaştırmalı bir tarla deneyi kuruldu (Şekil 1). Grafiğin hazırlanmasında FAO ülke kodları kullanıldı.

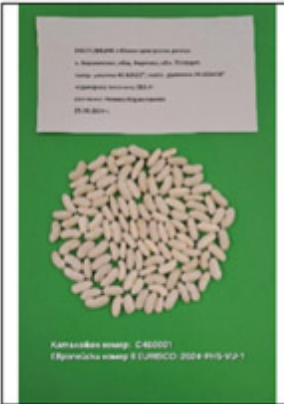
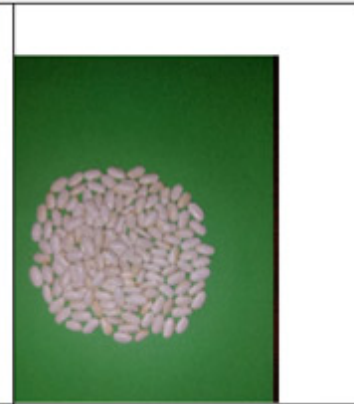
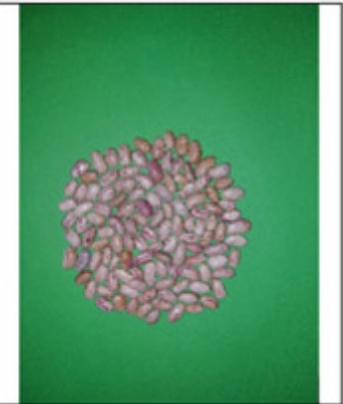
Şek. 1. Çalışmaya dahil edilen *Ph. vulgaris* örneklerinin kökeni

RZ dergisi fotoğrafları, 29 Mayıs 2024 tarihinde IPGR-Sadovo'daki açık „Çiftçi Günü“ etkinliği sırasında çekilmiştir

Örnekler, Sadovo'daki tohum gen bankasında korunan gen havuzundan seçilmiştir. Deneyin başında yapılan literatür taraması, 53 örnekten (örnek setinin %44'ü) oluşan yerel ve geleneksel çeşitlerin, habitus, şekil, renklenme ve tohumların biyolojik içeriği açısından büyük bir çeşitlilikle karakterize edildiğini varsaymaktadır. İntroduksiyon örnekleri %56'sını oluşturmakta olup şu kıtalardan gelmektedir: Kuzey Amerika, Güney Amerika, Asya, en fazlası Avrupa'dan (43 örnek) olmak üzere. Kuzey Amerika'dan dokuz, Güney Amerika'dan sekiz ve Asya'dan iki örnek seçilmiştir. Örneklerin çoğu gen bankasındaki uzun süreli depolardan veya Enstitü'nün çalışma koleksiyonundan alınmıştır. Romanya, Suceava'daki gen bankasından beş örnek de talep üzerine uluslararası döviz dışı değişim yoluyla çalışma için temin edilmiştir. Çalışmaya dahil edilen yerel örnekler ülkenin çeşitli bölgelerinden – dağlık, yarı dağlık ve ova alanlarından – seçilmiştir. Bunlar arasında, Asistan Valcho Neshev tarafından 2024 yılında Karavelovo köyü, Karlovo belediyesi, Filibe bölgesinde yapılan bir keşif gezisinden alınan dört örnek bulunmaktadır (fotoğraflar 1, 2, 3 ve 4).

			
Сн. 1. Местен традиционен сорт „Богдански“	Сн. 2. Кат. № C4E0002, Европейски номер 2024-PHS-VU-7, местен сорт фасул „Едното зърно“	Сн. 3. Кат. № C4E0003, Европейски номер 2024-PHS-VU-8, местен сорт шарен фасул	Сн. 4. Кат. № C4E0004, Европейски номер 2024-PHS-VU-9, местен сорт шарен фасул

Koleksiyon, FAO/Bioversity tanımlayıcısına göre tanımlanmış tam bir pasaport özelliğine sahiptir. Deneye dahil edilen örnekler tırmanıcı ve tırmanıcı olmayan formlardır. Koleksiyonun değerlendirilmesi, *Phaseolus vulgaris* L. için UPOV ve IBPGR tanımlayıcılarını takip etmektedir. Gelişim fenofazları, çimlenme, çiçeklenme, bakla oluşumu, olgunlaşma tarihleri, önemli morfolojik özellikler ile ekonomik açıdan önemli hastalık ve zararlılara karşı duyarlılık belirtilerek kaydedilecektir. Biyometrik veriler için her örnekten 20 bitki ölçülecektir. Deney ve örneklerin değerlendirilmesi bilimsel danışmanlar rehberliğinde yürütülmektedir. Veriler, istatistiksel işleme olanak tanıyacak bir elektronik veritabanında düzenlenecektir. Deney 2024-2026 döneminde gerçekleştirilecek ve doktora tezinin yazılmasına hizmet edecektir.

IPGR-Sadovo Müdürü Doç. Dr. Katya Uzundzhaleva'ya, bilimsel danışmanlarım Prof. Dr. Tsvetelina Stoilova ve Doç. Dr. Nikolaya Velcheva'ya ve genç bir bilim insanı olarak kariyer gelişimimin başlangıcında beni bir şekilde destekleyen tüm meslektaşlarıma şükranlarımı sunarım. Ekipteki dostane yaratıcı ortam ve bitki genetik kaynakları alanında kanıtlanmış deneyime sahip bilim insanlarından gelen destek, araştırma yapma arzumu motive etmektedir.

PROFİL

Valcho Stoyanov Neshev, Şubat 2024'te IPGR „K. Malkov“ Bitki Genetik Kaynakları Departmanı'na asistan olarak atanmıştır. Genç bilim insanının üzerinde çalıştığı konu, „Korunan ürün gen havuzunun biyolojik potansiyeline erişimi artırmak amacıyla bir fasulye (*Ph. vulgaris*) koleksiyonundaki genetik çeşitliliğin değerlendirilmesi.“dir.

Asistan Valcho Neshev, Filibe Tarım Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nde yüksek lisans ve lisans eğitimini tamamlamıştır. Bilimsel bir kariyere başlamadan önce, Filibe yakınlarında sera ve tarla sebze üretimi konusunda uzmanlaşmış bir şirkette çalışmış, burada yüksek kaliteli ürün yetiştirme modern teknolojileriyle tanışmıştır. Asistan Valcho Neshev, taze fasulye, lahana, salatalık, patlıcan, biber, domates ve yapraklı sebzeler gibi mahsullerin üretim teknolojisinde yetkindir. İklim değişikliği gibi zorluklarla ilgili yenilikçi uygulamalara ilgi duymaktadır. Çevre dostu yaklaşımlar, öğrenci yıllarından beri ilgi odağı olmuştur. Bitki biyoçeşitliliğinin korunması onun davasıdır. Bitkileri ve toprağı sever, tarla çalışmalarından korkmaz ve bilimin gelişimi için yeni ufuklar açacağına inanır.